

ране, водолазни огледи, подводна фотография, използване на люменофори, радиоизотопи и бедязани макъли; извършват се петрографски анализи, наблюдения върху абра- зията на подводния склон и на брега; изучават се вълненията и теченията в крайбре- жната зона и др. Координацията на усилията на голямо число от научноизследова- телски, проектантски и производствени организации в СССР се осъществяват от брего- вата секция на Океанографската комисия към Президиума на АН СССР.

Бреговете на Сочи, Одеса, Пицунда и др. по северното черноморско крайбрежие или на Тихия океан непрекъснато поставят нови задачи за разрешение. Да провери всичко сам на морското дъно с помощта на водолазния костюм, това е характерна привычка на В. П. Зенкович още от 1939 г.

Проф. Зенкович заедно със своите колеги провежда изследвания извън територи- ята на СССР. Извършени са проучвания по бреговете на: Жълто море (В. П. Зенко- вич, О. К. Леонтьев, Е. Н. Невеский, Н. П. Жемчужин); Виетнам (В. П. Зенкович); Куба (В. П. Зенкович, А. С. Йонин, Ю. И. Павлидие); Югославия (В. П. Зенкович, П. Н. Каплин, Л. Г. Никифоров); АРЕ (В. П. Зенкович, Г. А. Орлова); Полша (В. П. Зенкович, В. Болдырев); Индия (В. П. Зенкович); Мексико (В. П. Зенкович) и редица други страни.

Повече от 13 000 км изследвани брегове — обстойно, с голяма всеотдайност и го- ляма упоритост. Повече от 38 години, посветени на морето.

Българските колеги пожелават на проф. д-р Всеволод Павлович Зенкович още дълги години да изследва неизвестните за науката морски брегове.

Г. Симеонова, Вл. Попов и Ж. Павлов

ВЛАДИМИР ПОПОВ

(Към шестдесетгодишнината му)

Владимир Попов е роден на 7 март 1912 г. в с. Гостиля, Плевенски окръг. Още едногодишен остава без баща и грижите за неговото отглеждане и възпитание поема изцяло майка му — народна учителка с комунистически разбирания, принуждавана често да сменя селищата, в които учителствува. Тя се бори упорито да изучи един- ствения си син.

Владимир Попов завършва първоначалното си училище в с. Полска могила, Ст. Загор- ско, а прогимназия и гимназия в Стара Загора. През 1931 г. се записва студент по география в Софийския университет. Дипломира се през 1935 г. и следващата година по препоръка на Анастас Бешков е назначен учител в Образцовата търговска гимназия в София (сега Икономически техникум). Цели осемнадесет години отдава на учителската професия. През това време с много любов и енергия, със старание и увлечение продъл- жава да развива хубавата традиция, оставена в това известно за онова време учебно заведение от А. Бешков — географията да се преподава задълбочено, на високо ниво, с много нагледни средства, с продължителни екскурзии из страната. Обзаведеният от него кабинет по география по богатство на карти, макети, картодиаграми и дру- ги учебни помагала е най-добре комплектуваният географски кабинет в страната през тези години. Тук той създава и първата географска площадка у нас за нагледно обу- чение по география. За цялата тази дейност много му помагат както уменията велико- лепно да чертае, така и провежданите по собствена инициатива и с голяма упоритост пътувания през ваканционните месеци из различни райони на страната с научноиз- следователски цели. Плод на тях са и първите научни и научно-популярни статии, по- явили се с подписа на Владимир Попов в нашите географски издания в годините още преди Девети септември и след това. Още тогава той се откроява като географ с под- чертани интереси към изследователската работа в областта на физическата геогра- фия. Дългогодишният му учителски опит по-късно е синтезиран в методическо ръко- водство за изучаване на родния край, издадено от МНП, което широко се използва от учителите по география.

Владимир Попов участва в първата фаза на Отечествена война в състава на Втора армия и като взводен командир се сражава с немскофашистките войски на фрон- та Пирот — Митровица, за което е награден от Президиума на Върховния съвет на СССР с медал „За победа над Германия във Великата отечествена война 1941 — 1945 г.“.

В първите години след победата на Социалистическата революция в нашата страна Владимир Попов, макар и още учител, препоръчан от Ж. Гълъбов, е натоварен с от- говорни изследователски задачи, свързани с решаването на народностопански проблеми. През периода 1950—1952 г. той взема активно участие в комплексните научни експе- диции в качеството си на геоморфолог по трасирането на държавните горски пояси в Добруджа. Съставената от него средномасщабна карта на тези пояси е изпратена заед- но с редица други карти като дар от Географския институт на БАН на Московския уни- верситет по случай откриването на новата му сграда на Ленинските хълмове. През тези кипящи години Владимир Попов е активен член на Българското географско дружес- тво и работи в ръководството му в продължение на шест години. Участва в напи- сането на нови учебници по география, в съставянето на учебни карти, учебни диа- ленти и филми, учебно-методични помагала и др.

Владимир Попов след успешно издържан конкурс е назначен през 1955 г. за младши научен сътрудник на Географския институт на БАН в секцията по физическа география. В това новосформиращо се тогава научноизследователско звено по география в системата на академията той намира възможност и пълен простор за разгръщане на широка по мащабите си за нашите условия теренна изследователска дейност. От 1955 г. насам той участва в работата на много експедиции, както и в отделни индивидуални теренни изследвания в много части на страната: долината на р. Струма и Огражден планина, българското черноморско крайбрежие, Пирин планина, Дунавската хълмиста равнина и дунавския бряг, Добруджа, Средния Предбалкан, водосборния басейн на язовир „Тополница“, Средна Стара планина; проучва много наши пещери и карстови райони и др.

В съвместната изследователска работа с най-големия наш геоморфолог проф. Ж. Гълъбов и под негово непосредствено влияние и ръководство Владимир Попов се оформя като висококвалифициран, владеещ съвременните методи на изследване геоморфолог. За това много помагат и проведената през 1959 г. специализация по карстова геоморфология в Чехословакия, както и пътуванията му в чужбина (СССР—1965 г., Полша—1963 и 1968 г., Румъния—1967 г., Словакия—1963 и 1970 г., Югославия—1968 г.), където участва в научни симпозиуми и конференции и изнася доклади по проблеми, свързани с провежданата от него научноизследователска дейност в нашата страна.

През 1965 г. се хабилитира за старши научен сътрудник по геоморфология. Научните интереси на Владимир Попов са насочени в областта на глациалната геоморфология, карстовата морфология и спелеология, изследване на заравнените повърхнини и речните тераси у нас, проблемите на нашето черноморско крайбрежие и континенталния шелф, свлачищните явления, морфоложките условия за проявление на ерозионните процеси, неотектонските и съвременни движения на земната кора и др. Любима негова тематика са редките и забележителни природни паметници и феномени в нашата страна, които той най-пълно систематизира, описва и обяснява генезиса им и на които посвети и специална книга „Чудни кътове из нашата родина“, посрещната възторжено от читателите, претърпяла досега три издания.

Владимир Попов е автор на около 40 научни труда и над 100 научно-популярни статии, в това число 13 научно-популярни книги, методически ръководства и пътеводители. Трудно е в една такава кратка статия да се изтъкнат всички научни приноси на Владимир Попов за развитието на геоморфоложките изследвания у нас. Значителна изява на натрупаните теренни наблюдения и познанията на литературните източници е участието му в монографичния труд „География на България“, т. I, 1966 г., където написва регионалните раздели за Средногорско-Подбалканската област, Странджанско-Дервентските възвишения, Бургаска низина, Осоговско-Беласишка планинска група, Пирин планина и др. Ценни са неговите приноси като член на колектива по съставянето на средномащабна геоморфоложка карта на страната в М 1:200 000 — в изследването и геоморфоложкото картиране на Средния Предбалкан, Средна Стара планина и Добруджа. При тези изследвания широко прилага теодолитното нивелиране на терасните нива и обвързването на заравнените повърхнини и денивелациите на речните тераси в надлъжния им профил с диференцираните неотектонски движения.

Не по-малко енергия и сили влага Владимир Попов в изследването на високопланинския релеф на Северен Пирин и особено ролята на глациално-нивалния фактор за неговата плейстоценска и съвременна моделировка. Проведените по време на Международната геофизична година експериментални наблюдения в циркуса „Големия Казан“ се ръководят от него. Те дадоха възможност да се изясни ролята на експозицията на циркуса, албедото и карстовите процеси при формирането и съхраняването на снежниците в Северен Пирин.

Много години от изследователската дейност на Владимир Попов са посветени на геоморфологията на карста в нашата страна. Той обхожда и картира почти всички карстови райони. Съставя и първата карта в М 1:600 000 на карста в България. Сам, проявявайки голяма упоритост, смелост и себеприщаност, проучва пещерите — национални туристически обекти: „Леденика“, „Съева дупка“, „Снежанка“, „Бачо Киро“ и Градешницката, на които изработва инструментални снимки (планове и теренни сним-

ки) и прави геоложка, геоморфоложка, климатична и биоспелеоложка характеристика. Той сега е най-добрият карстолог-морфолог в нашата страна.

Следва особено да се подчертае привързаността, голямата любов на Владимир Попов към изследване на проблемите на нашето черноморско крайбрежие, което започва още през 1948 г. и продължава досега. Самостоятелно или заедно с други наши и съветски геоморфолози той пътува по суша и море и обстойно изследва нашата крайбрежна ивица от румънската до турската граница; снима много теодолитни профили на терасните нива и ехолотно профили на морското дъно в прибрежната ивица на нашия шелф; проучва морските тераси, лимани, лагуни, плажови ивици, свлачищни явления, активни сега по отношение на абразията клифови участъци, подводните тераси в шелфа и продължението на речните устия в него и др. В тези изследвания освен класическите геоморфоложки методи прилага и нови методи: геодезични, геохимични, палеонтологични, литодинамични и др. Резултатите от тези изследвания са изложени в 8 научни публикации — в съавторство и самостоятелно, а сега подготвя съвместно с К. Мишев монографичен труд върху геоморфологията на черноморското ни крайбрежие.

Характерен за Владимир Попов е стремежът за по-тясно обвързване на геоморфоложките изследвания с практическите задачи на нашето време, с живота. Той поддържа широки творчески връзки с редица практическо-приложни институти в страната, с Българския туристически съюз, Министерството на просветата, Комисията за защита на природата, Студията за научно-популярни филми, някои издателства и др.

Владимир Попов е учен с голяма енергия, целеустременост, с удивителна трудо-способност и себеприщаност, всецяло отдаден на геоморфологията. Негова стихия са продължителните летни експедиционни пътувания, в които се проявява особено ярко непрекъснатият му стремеж към новото, непознатото, влечението му към експеримента, точността в работата, набора на колкото се може повече фактически материал. И в Института той е винаги забързан, замислен, все нещо обмислящ или наведен с часове над картите, творещ. За някои моменти от изследователската му дейност би могло да се напишат вълнуващи разкази.

Владимир Попов е награден с медалите „50 години Географски институт при АН СССР“ и „100 години Българска академия на науките“. За активна дейност в БТС (секция пещерен туризъм) е награден с медал „Ал. Константинов“.

В дните на своята шестдесетгодишна Владимир Попов е в разцвета на творческите си сили и с кипяща енергия и неотслабващ темп продължава да работи все така всеотдайно. Ние, неговите колеги, от сърце му желаем здраве, сили и още много творчески успехи във високо благородното поприще на географските науки.

К. Мишев